

MERKKIPÄIVIÄ

Jukka Hyvönen, ent. Bogdanoff täytti 80 vuotta 5.5.-98 Kuhmossa. Hän on syntynyt Akonlahdessa Kiitehenjärven rannalla Märkävaarassa. Isä oli Prokko Bogdanoff ja äiti Ksenia o.s. Feodoroff. Jukka kuuluu runonlaulajien sukuun, sillä äidin sisko Nasti Aittavaara oli tunnettu runoistaan, saduistaan ja loruistaan. - Akonlahdesta perhe muutti v. 1922 Kuhmoon. Jukka oli tuolloin 5-vuotias.

Metsä on Jukalle hyvin tuttu, sillä kasvettaaan ja vartuttuaan metsä - ja uittotyöt kutsuivat häntä. Elämäntyönsä hän teki metsähallituksen työnjohtajana. Kalastus, metsästys ja marjastus ovat olleet hänen lempiharrastuksiaan, kuten metsien miehelle sopiinkin.

Jukka on neljästä sisaruksesta nuorin. Anni ja Teppo ovat jo siirtyneet tuonilmaisiin. Maija-sisko elää Kuusamossa ja

Jukka Hyvönen.

Jukka käy häntä siellä usein tapaamassa. Lapsia Jukalla ja hänen Laini-vaimollaan on elossa yhdeksän, lapsenlapsia ja lapsenlapsenlapsia yhteensä liki parikymmentä.

Jukka on ahkera Akonlahden pruusniekan kävijä. Viidesti hän on ollut mukana Petrunpäivänä, heinäkuun 12. entisillä kotikonnuillaan.

TUONILMAISIIN OVAT SIIRTYNEET

Kauppias Jere Takalo kuoli yli 96-vuotiaana Oulussa 18.7.-98. Hän eli pitkän ja vaiherikkaan elämän ja oli syntynyt 10.6.1902 Rohkimaisen kauppiassukuun Pistojärven Suvannon kylässä pohjoisessa Vienan Karjalassa. Vanhemmat Matleena (syntyjään Rotonen) ja Samppa Rohkimainen saivat kaipaamansa pojan kolmen tyttären jälkeen. Kun Samppa-isä kuoli Jeren ollessa vajaat 2-vuotias, isoisä Vaseli Rohkimainen otti vastuun pojan kasvatuksesta.

Jo 8-vuotiaana innokas poika sai aloittaa kauppiasuransa myymällä monenmoista tavaraa, mm. venäjänlehteä kotiin aittakaupassa. Koulunkäynnin Jere aloitti Pistojärven venäjänkielisessä koulussa (1. ja 2. lk) ja jatkoi suomenkielisessä koulussa Kuusamossa (3. ja 4. lk). Saamia taitoja hän hyödynsi jo 10-vuotiaana lukemalla ääneen vanhan Vaselin Suo-

Jere Takalo.

mesta tilaamaa sanomalehteä kylän miehille. Kertoman mukaan kaikki miehet itkivät, kun hän luki selostusta Titanicin uppoamisesta 1912.

12-vuotiaana Jere oli ensi kertaa isoisän mukana kauppatallalla Suomessa. Matka ulottui Ouluun ja Tyrnävälle, missä hän tapasi ensi kertaa tulevan vaimonsa, tuolloin 9-vuotiaan Martan.

Jere Takalo kävi Kuusamon kansanopiston vv. 1920-21.

Tämän jälkeen hän työskenteli lyhyen aikaa Pistojärven kunnanvirastossa. Kotikylässään hän piti pyhäkouluja ja opetti lapsia lukemaan. Vienan vapustaisteluihin hän osallistui vv. 1919-22. Tätä ennen hän oli ollut mukana 16-vuotiaana Suomen vapaussodassa, Kuusamon Tavajärven rajavartioston lähettinä.

Lopullisesti Jere Takalo tuli Suomeen suuren pakolaisaalton mukana 1922 ennen itärajan lopullista sulkeutumista. Tällöin hän muutti sukunimensä Takaloksi.

Suomessa hän asettui asumaan sukunsa vanhoille kauppareille, Tyrnävälle. Hän kiersi kaupalla jalkapatikassa ja pian vaurastuttuaan jo hevosella. Samalla hän valokuvasi tyrnäväläisiä. Kortteeriallossa hänellä oli laboratorio, missä hän kehitti kuvat.

1.4.1928 Jere Takalo avasi kiinteän kaupan Tyrnävän kirkonkylässä. Liike menestyi ja laajeni vähitellen; rautaosasto perustettiin 1950 ja sivuliike Angeslevän kylään 1954. Lisäksi harjoitettiin viljan, perunan ja marjojen välitystä. Liike toimi nimellä Jere Takalon Kangas -Jalkine - ja Sekatavara-kauppa aina vuoteen 1972, jolloin isäntä jäi eläkkeelle.

Jere Takalo oli kauppatöiden ohella monessa mukana, mm. perustamassa Tyrnävän Tempausta. Hän toimi Tempauksen Tuen rahastonhoitajana ja järjesteli eläkkeelle jäätyään Tempauksen arkistot. Hän oli innokkaasti mukana myös nuorisoseuran toiminnassa. Aikaa riitti myös kunnan ja seurakunnan luottamustehtävien hoidolle, oman alan järjestöille ja Tyrnävän Säästöpankille, jonka hallitukseen ja isännistöön Jere Takalo kuului pitkään.

Karjalaisuus oli luonnollisesti lähellä hänen sydäntään. Hän kuului pakolaislapsia varten Nurmijärvelle perustetun koulukoti Väinölän kannatusyhdistykseen ja tuki Domnan Pirtin rakennushanketta.

Jere Takalo osallistui talvisotaan suojeluskuntapiirissään materiaalihankintalautakunnan puheenjohtajana. Jatkosodassa hän toimi ensin ilmavalvontakomppanian päällikkönä Oulun sotilaspiirissä ja määrättiin sittemmin sotilasvirkaikijaksi Kiestingin alue-esikuntaan. Siellä hän toimi kansanhuollon ja sosiaalihuollon päällikkönä sekä Vako Oy:n kauppohenjohtajana. Tämän ajan, vajaat kaksi vuotta hän asui kotikylässään Suvannossa, missä tapasi sukulaisiaan 20 vuoden

taun jälkeen. Sodan loppuvaiheessa hänet siirrettiin Repolan alue-esikuntaan niinkään kansanhuollon tehtäviin.

Jere Takalo kutsuttiin 1992 Ouluun perustetun Pohjois-Vienan -seuran ensimmäiseksi kunniajäseneksi. Hän osallistui seuran kokouksiin vointinsa mukaan. Laajan tietomääränsä ja hämmästyttävän tarkan muistinsa ansiosta hän ehti välittää seuran jäsenille runsain määrin arvokasta perinnetietoa.

Ihmisenä Jere Takalo oli pidetty valoisana ja ystävällisen luonteensa sekä auttamishalunsa takia. Eläkkeelle ja leskeksi jäätyään hän asui v:sta 1972 lähtien talvet Oulussa ja kesät - niin pitkään kuin terveys sen salli - rakkaassa Tyrnävän kodissaan. PT

Irja Paajaste.

30.7.1998 päättyi äitini Irja Paajasteen (ent. Peksujeff) o.s. Vatanen pitkä ja raskas elämäntähtä. Irja oli syntynyt Kostamuksen kylässä 19.6.1905. Kuollessaan hän oli 93-vuotias.

Kostamuksessa vietettyjen lapsuus- ja nuoruusvuosien jälkeen Irja meni naimisiin ja muutti asumaan Vuokkiniemen Tollonjoelle, missä elämä jatkui ja perhe kasvoi aina vuoteen 1944 saakka. Sodan päätyttyä lähettiin evakkoon Suomeen. Asuinpaikka löytyi aluksi Savosta, Varpaisjärveltä, ja elämä lähti menemään kohtalaisesti, kunnes vuonna 1947 tuli raskas isku: valtiollisen poliisin miehet kävivät hakemassa isän. Pidätyksen syitä ei kerrottu, ja muutamia päiviä myöhemmin hänet luovutettiin Neuvostoliittoon. Tämän jälkeen isästä ei ole kuultu mitään erinäisistä selvittelyistä huolimatta.

Raskaana olevalle äidille tämä oli tosi kova isku. Jostakin hän kuitenkin sai voimia ja kesti senkin koettelemuksen. Kaikista vastoinkäymisistä huolimatta hän jaksoi kasvat-
taa seitsemän lasta aikuisiksi.
Hyvien ystävien avustuksella

la saatiin asiat parin vuoden kuluttua siihen malliin, että voitiin ostaa Teuvalta velaksi mökkipihanen ja kotiuduttiin sinne. Viimeiset kolme vuotta äiti joutui viettämään halvaantuneena Teuvan sairaalassa. Siellä päätyi hänen maallinen vaelluksensa uskossa Jumalaa ja tuonpuoleiseen elämään.

Äiti siunattiin Teuvan kirkossa 8. p:nä elokuuta ja hän sai rauhaisan lepopaikan Teuvan hautausmaalla. Sensijaan isän viimeinen leposija on tietämätön.

Irjaa jäivät kaivaten suremaan lapset ja lastenlapset lapsineen sekä sukulaiset ja ystävät niin Suomessa kuin Vian-Karjalassakin.

JUSSI PAAJASTE

Jussi Arhipainen.

Johannes (Jussi) Arhipainen kuoli Oulussa 12.9.-98. Hän oli syntynyt paikallisperheeseen Kuusamossa 2.1.1923.

Jussin vanhemmat olivat tulleet Kuusamoon vuotta aikaisemmin, 1922. Äiti Maria Riikonen oli kotoisin Kiestingin Ahvenlahdesta ja isä Yrjö Oulangan Laitasalmesta.

Käytyään kansakoulu Maikkulassa 1930-luvulla Jussi oli valmis etsimään itselleen leipäpuun. Yrjö-isänsä kaverina hän aloitti heti koulusta päästyään työt tukkimetsässä. Se oli raskasta nuorelle pojalle. Sitteen tarjoutuikin mahdollisuus päästä Lappeenrantaan kantaaliupseerikoluun. Valmistuttuaan sieltä Jussi siirtyi Ouluun, missä toimi pari vuotta kantaaliupseerina. Sodan syyttyä Jussi lähti vapaaehtoisena mukaan ja oli rintamalla viisi vuotta. Hänet ylennettiin yliviiväpeliksi.

Sotilasura ei kuitenkaan tuntunut aivan omalta, ja siksi Jussi päätti siviiliin tultuaan kokeilla poliisin työtä. Samoihin aikoihin, 1946 hän avioitui pu-

dasjärveläisen Taimi Veteläisen kanssa. Poliisin työ saattaa kuitenkin olla joskus hyvinkin vaarallista, joten kun perhe alkoi kasvaa, päädyttiin sellaiseen ratkaisuun, että Jussi haki Kansallis-Osake-Pankin vahtimestarin tointa. Tuosta vuodesta 1948 vuoteen 1983, sairaseläkkeelle siirtymiseensä saakka, hän toimi tässä tehtävässä. Jussin mieliharrastuksiin kuului kirjoittaminen. Karjalan Heimonkin lähti vuosikymmenien kuluessa useita juttuja nimimerkillä "Pääjärven Jussi". Pöytälaatikkoon jäi runsaasti runoja, tarinoita sekä oma elämäkerta. Lisäksi hän tallensi monien vuosikymmenien ajalta Karjalan Heimon vuosikerrat ja keräsi muutakin karjalaisaiheista kirjallisuutta.

Jussia jäi lähinnä kaipaamaan karjalaismittainen suurperhe, Taimi-vaimon lisäksi yhdeksän lasta ja 30 lastenlasta. - LL.

Hammaslääkäri Aila Elina Laurin kuoli äkilliseen sairaskohtaukseen Oulussa 8.7.-98 vain 51 vuotiaana. Hän oli syntynyt Oulussa 14.6.1947.

Aila oli äitinsä puolelta vienäläinen. Ustinja Vasiljeva tuli 5-vuotiaana Röhöstä perheensä kanssa Suomeen v. 1922. Täällä hänestä tuli aikanaan Ulla Visamaa ja avioituttuaan Laurin.

Aila tuli ylioppilaaksi Oulun Normaaliylyseosta 1966, jatkoi opiskeluaan Helsingissä ja valmistui hammaslääkäriksi 1971. Työuransa hän aloitti Kestilin kunnassa, mistä siirtyi puolentoista vuoden kuluttua Ouluun terveyskeskushammaslääkäriksi, ensin Kaukovainion kaupunginosaan 21 vuodeksi ja sitten Maikkulaan muutamaksi vuodeksi aina kuolemaansa asti.

Erikoisen läheiseksi ja omakseen Aila tunsu lasten ehkäisevän hammashoidon ja viime vuosina myös lasten hampaiden oikomishoidon.

Hänen keskeisenä harrastuksenaan oli Venäjän juutalaisten auttaminen sekä Venäjällä, minne hän teki useita matkoja Pietariin ja Moskovaan, että Israelissa, missä hän toimi mm. vuosina 1993-94 Venäjältä muuttaneiden lasten sisäoppilaitoksessa hammaslääkärinä ilman palkkaa. Kaiken muun vapaa-aikansa hän uhrasi seurakuntatyölle.

Aila tunnettiin hyvin seuralisena ja iloisena ihmisenä. Hänen helskyvää nauruaan jäi moni kaipaamaan, etenkin Ulla-äiti ja sisarukset. - LL.

Vuokkiniemen pruasniekka

Vuokkiniemen pruasniekassa oli vieraana myös kansantanssiryhmä Ruotsista.

Vuokkiniemen Il'lanpäivällä keräyty äijä rahvasta. Siä ei ollut hiivini, hyvä kun ei vihmun. Kumminki tuttavat ta heimolaiset näkeyhytti, pitästä aikua pakinoja riitti. Miusta oli merkittävä se, jotta tapasin monie ihmisijä, kumpasie huollessuttuu kylän kohtalo.

Jo toista kertua Il'lanpäivä alko uuvessa kirkössä, missä piettiin jumalanpalvelus. Sen jälke Kostomuksen tuatto Sergii ta Kuhmon tuatto Kauko Ivanov piettiin pakinavuoroja. Molemmat hyö oltih tyytyväisie, kun keräyty niin äijän rahvasta. Hyö sanottih näin: "Kirkössä ihmiset suaha henkistä voimua ta toivuo elämäh. Vuokkiniemen rahvas ollah onnelliset, kun heilä on kirikkö, kumpasta suojuu Jumalan sanansuattaja Il'la. Toivomma, jotta voimma iel'ähki pityä sluuspuu kahella kielellä, niin kaikki ymmärrätäh se".

Lahjaikoni

Tornijojojen rannalla Pellossa eläjä suomalainen opastaja Toini Honkala lahjoitti kirkollä ikonin, kumpasen oli itse mualannun. Hiän kerto, jotta hänen muamo oli syntyperältäh Suojärveltä Tertusen sukuo. Sattu niin, jotta 1947 vuotena hänen baba hauvatih manasterimunkkien keskeh. Sielä hautajaisissa ollessah nuori ylioppilastyttö ensi kerran näki ikonija. Ne vaikutettih syvästi ta hiän ajatteli, miten hyvä ois opastuo niitä mualuamah. Hiän valmistuo opastajaksi ta ruato koulussa. Vasta nyt monien vuosijen piästä Toini piäsi ikonitaitien linjalla manasterih. Siitä kävi Kreikassa Atenassa iko-

nimualauskurssit. Hiän on luatit äijän ikonija tilauksista; nykyjä ihmiset, luterilaisetki mielelläh ossetah niitä lahjaksi.

Tanssija ta lauluja

Siitä pruasniekka jatku keskikylällä vanhojen aittojen viereellä Ensimmäisenä laulo suomalaisen nuorisoseuran kuoro "Sokeri pohjalla". Sen jälke kostomukselaiset tanssittih ta laulettih reippahie kuplettija. Ensi kertua oli Vuokkiniemessä ruotssalaini tanssi -ja laulujoukko Slagsta Gille. Artistojen kauneht puvut erottih meikkäläisistä tai soittimet oltih harmoni ta vielä mi lienöy kummallini. Suomalaisen toimittajan Esa Kokkosen avulla sain kysellä Pelimanniyyhtyeen kapellimestarie Curt Carlssonie. Yhtye on Stokgolmin seutuvilta ta on täyttän vasta 20 vuotta. Siinä kaikkieh on 350 henkie, niistä 70 soittajua, loppuset tanssijie. Yhtyeen ohjelmassa on kansanmusiikki ta tanssit. Hyö on käyty näyttelöissä monissa paikoissa, Kaustisen musiikkijuhlilla, Pietarsaaressa ja Kostomuksessa.

Nuorisoseura

Pruasniekkajoukossa oli Pohjois-Pohjanmaan Nuorisoseuran toiminnanjohtaja Timo Nevanperä. Hiän kerto, miten syntuo ajatus perustuo Vuokkiniemen Nuorisoseura.

"Vuonna 1993 kävimä Vuokkiniemessä. Tämä on historjallisesti mielenkiintoni paikka. Syntuo ideja perustuo tänne nuorisoseura. 1996 vuotena luatima ensimmäisen sopimuksen yhteisistä työstä